Identifica't Subscriu-te
Preu: dia 1 € / any 48 €

EL PUNT AVUI+
DIARI INDEPENDENT, CATALÀ, COMARCAL I DEMOCRÀTIC

AVUI 16º 24º | DIJOUS 20º 24º | DIVENDRES 16º 23º | DISSABTE 16º 20º
Dimecres, 11 novembre 2026

Educació LA BISBAL D'EMPORDÀ - 28 octubre 2026 2.03 h

XAVIER BESALÚ MESTRE, PROFESSOR I ESCRIPTOR

“Als alumnes cal entendre'ls, no humiliar-los”

- “Als alumnes cal respectar-los, no humiliar-los; entendre'ls i generar una certa confiança amb ells i les famílies”
- “A Catalunya tenim pràcticament un 40% de la població nascuda a l'estranger; les aules han de donar resposta a la realitat”

Xavier Besalú fotografiat al passeig de la Bisbal d'Empordà ▪XEVI SALA.

XAVIER SALA PUIG

ALTRES ARTICLES DE L'AUTOR
La vaga general ja té la seva banda sonora
No desafiïs Springsteen
MÉS ARTICLES

MÉS LLEGIDES
1. L'AP-7 a Sant Gregori tallada en ambdòs sentits, entre la quarentena de vies bloquejades
2. Vaga general de l'11-N: Carreteres tallades, piquets, polígons bloquejats i...
3. Pis de Lil·liput a preu d'or
4. El TSJM suspèn els serveis mínims decretats pel govern Ayuso a Madrid
5. Aturada: Manifestacions, horaris i serveis mínims
6. El bisbe de Girona, fra Octavi Vilà, prendrà possessió com a nou arquebisbe de Barcelona el...
7. Els pagesos donen per acabades les tancades després d'arribar a acords “ferms” amb Agricultura
8. “No podem créixer a qualsevol preu, perquè ens ofegarem”

XEVI SALA PUIG - LA BISBAL D'EMPORDÀ

Tota una vida dedicada a la docència, també a la literatura pedagògica, i

Hi ha nanos que tota l'escolarització l'han hagut de fer en

ara publica un llibre molt oportú, ‘Tres senderes pedagògiques’ (Associació de Mestres Rosa Sensat), que apareix en plena crisi del món de l’ensenyament. No és una guia de solucions; més aviat de reflexions.

El vaig acabar d’escriure el setembre del 2025, però sí, es tractava de respondre a la idea que el passat no serveix per a res i que la bona pedagogia feta a Catalunya no té res a dir en el món d’avui perquè predominen discursos reactius. Jo volia fer un discurs propositiu, dient que hi ha coses que ja estan inventades i que actualment ens serveixen.

Els fets li donen la raó perquè l’opinió pública i la classe polític ara semblen anar virant cap aquí.

Sí, però no en el sentit de tornar al passat, no, el que estic dient és que tenim un bagatge de bones experiències i professionals que no volien pas que els copiessin però que, a partir del que ells havien fet al seu context, els reinventessin. Els discursos reactius són els que vull combatre, ens diuen que cal tornar al passat, i hi ha poques coses que ens interessin d’aquest passat.

El cop de regle als dits val més que s’hi quedi, al passat.

Per exemple. I més coses. Hi havia nanos que simplement no anaven a escola o n’eren expulsats a la primera. Ara estem parlant que el cent per cent tenen dret a anar a escola i això vol dir també el cent per cent de problemes. Hi ha gent que troba una estafa integrar a les escoles els fills d’estrangers o els que tenen problemes de salut mental. Jo els diria: ja us heu mirat la Catalunya d’avui? Tenim pràcticament un 45% de la població d’entre 25 i 45 anys nascuda a l’estranger, aquesta és la Catalunya real i hem de donar resposta als problemes de la Catalunya real.

L’escola inclusiva és irrenunciable per aquesta realitat que descriu, però per què no funciona com caldria?

En alguns llocs, no funciona. L’oficialisme diferencia entre els nanos que tenen alguna discapacitat i els nanos pobres o d’origen estranger. Les problemàtiques són diferents; amb els nanos discapacitats tenim moltes experiències d’èxit. Pràcticament tots els nanos amb sordesa o amb ceguesa estan a les escoles ordinàries i la major part dels que tenen síndrome de Down, també. Els problemes més gruixuts són els dels nanos amb problemes psíquics, des d’espectres autistes fins a conductes disruptives. Què necessitem? Doncs recursos, perquè sabem com s’ha de fer això. A les aules on hi ha alumnes així calen dos professionals, és tan senzill com això. I resulta que de professionals en tenim molts però mal distribuïts. També, és clar, cal invertir més. Ara el president de la Generalitat ha dit que tirarem cap al sis per cent del PIB invertit en educació, i això és una cosa que la llei d’educació de Catalunya del 2009 ja deia. Ara estem a menys del quatre per cent del PIB. M’indigna, per exemple, que la demarcació de Girona sigui la que té un índex més alt de barracons, amb poblacions

barracons “provisionals”

Cal invertir més, però de professionals en tenim molts; mal distribuïts, però molts

9. Els lituans aterren a Badalona
10. L’advocada de Koldo García renuncia a la seva defensa per “raons professionals”

on fa vint anys que això és “provisional”, i nanos que tota la seva escolarització l’han fet en barracons. La imatge que ha de transmetre l’edifici escolar ha de ser poderosa. Les escoles fetes en els temps republicans són escoles que aguanten i dins el poble o ciutat són edificis que valen la pena. Eren palaus per a les criatures.

Ara parlava de la pobresa, que segons es pot llegir al llibre és un obstacle clar per obtenir una bona educació. Els serveis públics han de ser accessibles a tothom, però l’actual escola pública, escriu vostè, predica el capitalisme. Com ho arreglem, això?

L’escola forma part de les polítiques socials d’un país. I les polítiques d’un país com Espanya o com Catalunya són polítiques capitalistes i ja està. El projecte que transmet l’escola és predicar el capitalisme, de la mateixa manera que a Cuba es predica el comunisme. Això es pot fer de moltes maneres, no tots els capitalismes són iguals: n’hi ha un de destructor, financer, inhumà i un altre amb rostre humà, que continua sent capitalisme. No hem de ser ingenus, els que ens dediquem a la docència formem part d’aquest engranatge i en la nostra vida quotidiana participem d’aquesta ideologia. També s’ha de dir que hi ha marges d’autonomia i tenim fàcil comprendre el món d’avui perquè tenim moltes fonts d’informació.

I de desinformació, també...

També, però agafa el que vulguis, el conflicte d’Ucraïna per exemple. Tens fonts ucraïneses i fonts russes. El que vol les troba i les pot contrastar amb una mica d’interès. Formem part d’un engranatge però això no treu la responsabilitat individual dels docents i dels centres.

La seva idea de la pedagogia és que ha de consistir a formar alumnes per tal que participin en la vida pública, que siguin ciutadans actius i no es limitin a votar cada quatre anys, si és que ho fan. O sigui, que l’aprenentatge també passa per la implicació social i política.

Això ho diu la Unesco, l’OCDE i ho diuen les lleis educatives d’aquest país. Es tracta de remarcar la importància de l’alfabetització política perquè és un mandat del currículum oficial, Allà en diu alfabetització cívica, i explica en què consisteix: que els alumnes tinguin coneixement de les diferents ideologies, de com s’han construït històricament, de com s’analitzen els problemes actuals...

D’això la dreta en diu adoctrinar...

Adoctrinar és una paraula lletja, evidentment. Millor fer servir una altra paraula: cal ser bel·ligerant enfront dels contravalors. Això no és adoctrinar, és bel·ligerància i forma part de l’educació completa.

Volem uns joves a part de ben formats bel·ligerants, tal com diu, però és molt difícil mobilitzar-los quan els adults els estem decebent. Els estem decebent quan no els donem opcions d’habitatge, de treball, per tant d’emancipació i de projecte de vida.

Sí i no. Els joves tenen consciència i també tenen responsabilitat i són capaços de llegir què passa al món. La prova és que a vegades es mobilitzen, en tenim la prova amb el que està passant a França i el

que està passant aquí. *(Nota al lector: l’entrevista està feta abans dels aldarulls de Barcelona).*

Però també ens trobem que n’hi ha de mobilitzats a favor del feixisme i que les enquestes registren una dretanització. Però fins a quin punt podem culpar els joves del que hem fet malament els adults? Si un nano troba atractiu cridar “Pedro Sánchez, fill de puta” és perquè primer ho han sentit a dir als polítics de l’oposició, potser fins i tot als pares.

Evidentment. No podem pas culpar els joves jo crec que de res. Què troben en l’extrema dreta? Home, hi troben el que no troben en altres llocs. En el passat el feixisme i el nazisme eren molt atractius per al jovent perquè hi trobaven una idea potent, una acció, la possibilitat de fer alguna cosa, el missatge de futur, el sentit de pertinença. La pregunta respecte a l’auge de l’extrema dreta és què fan malament la resta dels partits, no només d’esquerres, sinó tots els democràtics. Cal reconèixer que en aquests moments els que fan millor formació són els de Vox, que vol dir fer trobades presencials i no només *online*. D’altra banda cal tenir en compte que moltes vegades es mobilitza el vot de la rebel·lia.

També és interessant la idea que vostè remarca en el sentit que les aules, les hores lectives, són importants però que també ho ha de ser el lleure, jugar, fer esport. Que tot això també serveix per continuar aprenent.

I tant. És un tema cabdal. El temps de lleure és un temps per aprendre, també. I també pot ser un temps per aprofundir les desigualtats. L’any 2004 el Departament d’Educació va posar en marxa els plans educatius d’entorn, que estableixen que els objectius de l’escola no es poden assolir només des de l’escola, necessitem allargar el temps educatiu, no el temps escolar, l’educatiu. Fonamentalment vol dir esports, arts, oportunitats per fer allò que més t’agrada. En la seva bona època, abans de la crisi econòmica del 2008, hi va haver calés i amb els ajuntaments es va fer feina per fer activitats fora de l’escola, connectant-la amb l’exterior, implicant-hi tot l’associacionisme local.

Vostè és partidari que els ajuntaments assumeixin les activitats extraescolars dels fills dels seus veïns. La dreta diria que és una proposta intervencionista, comunista gairebé.

No sé per què...

Doncs perquè les activitats extraescolars deixarien de ser una opció particular de cada família per ser finançades amb diner públic.

No són pas obligatòries. Ara bé, han de ser accessibles al cent per cent de la població i actualment no ho són, no només per motius econòmics sinó també de mentalitat. Les vacances d’estiu, per exemple, són molt llargues i les colònies són absolutament necessàries, però cares. Si l’escola pública considerem que ha de ser gratuïta, l’educació fora de l’escola també ho hauria de ser.

Escriu que cal combatre el fetitxisme tecnològic al món educatiu. Hem començat a fer-ho restringint els mòbils. No és una batalla perduda?

No. Molta gent té clar que hi ha un problema greu d’atenció i concentració i un dels llocs on és possible treballar una atenció continuada és precisament a l’escola. Això no vol dir estar en contra de les pantalles, n’hi ha d’haver. El tema dels mòbils ho podríem discutir, no ho sé. De totes maneres l’atenció depèn de moltes coses, també del que és capaç de generar-la. Com els podem generar interès per la Rodoreda, si no la coneixen? Doncs amb entusiasme. És com aquell que explica un conte: si dura un quart i ho fa bé, tot seguit li’n demanaran un altre.

Les reivindicacions del sector són permanents, segurament també justes. Fins al 1970 no calia tenir títol per fer de mestre, recorda. També afirma que un bon docent ha de ser competent i estimar els alumnes.

Estimar els alumnes vol dir respectar-los, no humiliar-los, mirar d’entendre’ls i no anar amb prejudicis perquè sempre l’acabes cagant. I després generar una certa confiança, amb els mateixos alumnes i amb les famílies. Això et pot estalviar molts problemes.

Què els diria als futurs docents, els que ara s’estan formant per exercir? Com els animaria a continuar?

Que han triat la millor professió del món, que s’esforcin encara que siguin temps difícils i no en vegin clara la utilitat pràctica immediata. Els diria que cal ser valents, és necessari poder justificar amb arguments les decisions, davant els estudiants i les famílies. I que aquestes decisions poden ser discutides, que de fet haurien de ser discutides. També cal ser conscient que et pots equivocar. Equivocar-se no és el problema, el problema és no admetre-ho.

EL PERFIL

Una bústia per als textos lliures

Ha estat mestre i professor i ara que està jubilat ho continua sent, perquè hi ha qualitats que les persones conserven mentre viuen. És curiós, però els alumnes solem recordar només dues menes de docents: els que van ser molt bons i els que van ser molt dolents. Els d’entremig simplement queden esborrats als doblecs de la memòria. Xavier Besalú, en Xevi, és clar, va ser dels primers. Va arribar l’any 1978 a la Bisbal d’Empordà acabat de llicenciar-se, amb només 24 anys, i de seguida va mostrar-nos la fórmula magistral de triomfar al capdavant de les aules: saber combinar exigència amb proximitat. Segurament per això des del primer dia no va sentir-se gens identificat amb el tracte que, seguint l’exemple de la vella guàrdia del claustre, nosaltres li aplicàvem: “Senyor Xevi”. De seguida en Xevi va apostar per anar més enllà de la memorització dels llibres de text, fomentant per exemple debats horitzontals entre el mestre i els alumnes, però mantenint sempre un curiós i ferm equilibri amb el principi d’autoritat. I per estimular la creativitat literària dels alumnes, instal·lant a la paret la bústia de cartró de textos lliures on podies dipositar els teus escrits que després llegies davant tota la classe, una manera divertida d’aprendre a superar la por escènica. En Xevi també es caracteritzava per no privilegiar els alumnes avantatjats i no deixar enrere els vulnerables, en una època en què als que no seguien la classe els escarníem al pati.